

A homoki gazdálkodás „megváltója” A Lear király próbája közben

A Duna-Tisza-közén, így Csongrád megyében is tízezer holdszámra terülnék el silány homokföldek, melyek nem tűrik még a csalamádét sem. Különösen ha nyáridőben a hőmérő higánya sűrűn jár plusz 30 fok felett.

A homoki bab azonban — melyet kutatóink éppen az e fajta homokok részére nevesítettek ki — a szárazság ellenére is szépen kifejlődik.

Homoki gazdaságainkban szinte létezésük óta szünni

nem akaró probléma az állattenyésztés, takarmánytermesztés fellendítésének kérdése. A homoki bab — ha tömegesen kerül a köztermesztésbe — nagyot segít ezen a bajon. Nagy zöld lombja a magterméssel együtt holdanként mintegy 60 mázsa jó silótakarmányt ad, melynek tápértéke meg egyezik a zöld vöröshereből készült silóval.

Érthető tehát, ha ezt a fontos, de a termelők által még kevésbé ismert gazdasági növényt egyes kutatókörökben gyakran úgy emlegetik, mint a jelenlegi homoki gazdálkodás, takarmánytermesztés „megváltóját”. Igénytelen a talaj minőségére, amellyel gyökereiben nagy mennyiségű nitrogént halmoz fel, tehát talajjavító hatású, zöldtrágyának használva is kiválóan alkalmas. Nagy mennyiségű szerves anyagot ad a homoknak.

Képünk Antal Józsefet, a Délalföldi Mezőgazdasági Kísérleti Intézet kutatóját, a homoki bab szegedi nemesítőjét mutatja be, a zombói kísérleti gazdaság szép homoki babtermésében. Az ilyen erősen homokos silány minőségű területek egyéni gazdák birtokában parlagon várják be az őszt, vagy a következő tavaszt, hogy felszántásuk és újra bevéssék. A kísérleti gazdaságban azonban a mintegy 120 mázsanyi takarmánynak való bükkönyös rozs után őszig még egy gazdag babtermést is adnak.

(Sifilis felv.)

Talajmenti fagyok Lengyelországban és a Szovjetunióban

Hazánkban a péntekre virradó éjszaka jut mélypontra a hőmérséklet, de fagy nem fenyeget

Érdekes időjárási irányváltást tapasztaltak az utóbbi napokban a meteorológusok. Hazánkban általános jelenség, hogy az időjárási változások nyugatról keleti irányban haladnak. Augusztus végén, szeptember elején azonban teljesen megfordult a vonulási rend: minden változás keletről jön és nyugat felé halad. A Meteorológiai Intézet központi előrejelző osztályán elmondották a furcsa jelenség okát is. A Szovjetunió európai térségei és Lengyelország feletti óriási tömegű sarkvidéki hideg levegő torlódott meg, s vonul lassan nyugatra. A Szovjetunió és Lengyelország egyes vidékein az éjszakai hőmérséklet egészen fagyponthoz süllyedt. A hideg áramlása hazánkat is elérte már, de közben jelentősen emelkedett a hőmérséklet, úgyhogy sehol sem fenyeget fagy. A hőmérséklet előreláthatóan péntekre virradó éjszaka éri el a mélypontot, s az északi keleti megyékben, elsősorban pedig a nyírségi homo-

kos lapályokon plusz 2—3 fokig hűl le a levegő. Ami a közeli napokat illeti, a jelek szerint lassan enyhül az éjszakai lehülés, és jelentősen emelkedik a nappali hőmérséklet. Péntekre és szombatra kellemes, szép idő ígérkezik, vasárnapra azonban már kisebb időjárási zavarok lehetőségét jelzik a távprognózis térképei.

Magyar tudósok az edinburghi matematikai kongresszuson

A Nemzetközi Matematikai Unió edinburghi kongresszusán 1800 matematikus vett részt a világ különböző országaiból. Az elhangzott előadások a matematika minden ágával foglalkoztak. A magyar matematikai tudomány megbecsülését mutatja, hogy a kongresszust előkészítő bizottság az 50 nagyobb előadás közül kettő

Tájfún Nagaszaki felett

Francia—japán film

SEGÉNY Nagaszaki! A második világháború atombombája után most el kell szenvednie egy Tájfún borzalmait is a francia filmek jóvoltából. Elvégre kockázatos ma már olyan conquistadorok-korabeli bölcsesség alapján állva ítélni, miszerint »lám az oroszlan sem párosodik sakállal«, s hogy: Neriko az Neriko, Françoise pedig Françoise, vagyis »áthidalhatatlan« a szakadék a fehér faj és a színes fajok között. Kockázatos dolog akkor állítani

ezt, amikor épp a lebecsült »színes« fajok kezdenek nagyon is nem alárendelt szerepet játszani a nemzetközi élet minden területén, legyen az akár politika, akár pedig a művészet.

Segítsen hát az istenítélet! És jön a tájfún, megöli a szegény kis szerelmes Nerikót. Pierre és Françoise most már megkönyebbülten evezhet el a »boldogság szigetére«, s a film írói is ki-mászhatnak a magukcsinálta csávából, mondván: mi nem tettünk semmi rosszat. Mindennek az az átkozott tájfún az oka!...

KÜLÖNBEN csakugyan nem csináltak semmi rosszat, semmi jót, semmi különösen újat. Adva van egy Pillangókisasszony történet, Puccini operája után most filmen — modern változatban, harakiri nélkül és persze sokkal látványosabb tálalásban: cseresznyefákkal, kimonókkal, tájfúnal (hideg, kékes színek, összeomló házak, görcsbe ránduló kezek és arcok, dühöngő szél és vízár) és egyéb kellékekkel. Gyönyörűek az ezer színben tobzó fölvételek, ami elsősorban Henri Alekan operatőr munkáját dicséri. A rendező Yves Ciampi munkájáról már nem lehet hasonló jókat mondani. Nagyon díszletszerű, különösen a tájfún-rész a filmben, meszterkelt — már csak azért is, mert a film írói erőszakkal rángatták oda, egyéb valamire való megoldás hiányában.

A SZEREPLŐK közül elsősorban a Nerikót alakító Keiko Kishit illeti meg dicséret. Tisztán, finom eszközökkel formálja feledhetlenné a bájos, szerelmes Neriko — Butterflyt. Jean Marais (Pierre) és Danielle Darrieux (Françoise) rutinos és igen jó játéka sem tud előt és egészet csinálni az írók konstruálta zavaros, sokszor érthetetlenül felemásan cselekvő figurákból.

A BORTÖRTÉNYEK BE A liverpooli Walton fogházba nemrég több betörtöt hatolt be. A betörők négy nehez tolgysajtót feltörték, hogy bejussanak az igazgatói irodába, ott megfúrták a pánccsészékrent és elvonták zsákmányukkal anélkül, hogy a 900 fogoly és a 200 ór álmát megzavarták volna.

Vörösmarty fordításának komoly jelentőségű. S természetesen az sem utolsó dolog, hogy a díszletet és a kosztümöket a fantázia-színpad elvének érvényesítése lényegesen olcsóbbá teszi.

A 75. születésnapján nemrég ünneplő költő könyve előszavában a legnagyobb elismeréssel és gyönyörűséggel ír Vörösmarty fordításáról, és feltárja azokat az indítékokat, amelyek a költő-óriás után is munkára serkentették. Vörösmarty fordítása helyenként nem elég világos, s nem egyformán erősege a líraiság és a drámai részletek visszaadása. Nyelvezete a mai korban több helyen archaizmusként hat. Teljesen új fordításra azonban nem törekedett Füst Milán: első-sorban Vörösmartyra épít és számos helyen vesz át az ő fordításából.

A nyelvében és stílusában megfiatalított tolmácsolás színvonalát életrekelésében a szegedi közönség az elsők között gyönyörködhet.

Az előadás újszerűségére azonban nemcsak a modern fordítás lesz jellemző, hanem egy sokat ígérő kezdeményezés meghonosításának, a fantázia-színpad elvének érvényesítésének is. Ez a törekvés már Európa-szerte hódít és az a lényege, hogy díszletelésben és a kosztümök tervezésében teljesen szakít a naturalizmussal, mely fölösleges részletekkel terheli meg a színt és környezetét, s nem ad teret a néző fantáziájának. Vaszy Viktor igazgató elgondolásából Cselényi József fiatal díszlet- és kosztüm-tervező most, szovjet és nyugat-európai nyomokon elindulva, olyan színvonalú környezetet kíván teremteni a Lear király cselekményének is, amely csupán aláfestő szerepet játszik és szabadon választott művészi eszközökkel fejezi ki az élmény realitását. És ez a díszlet megfelelő történelmi atmoszférát teremt, a gondolatok és érzelmi momentumok hangsúlyozásával. Egyben biztosítja az előadás gyors pergését, ami a nagy és aránylag hosszúra nyúlt tragédia szempontjából igen

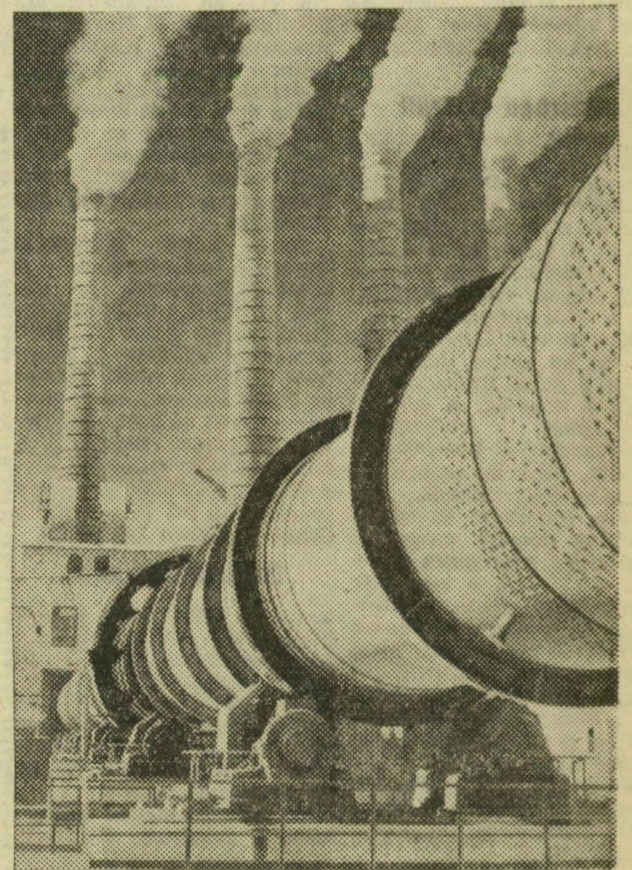
Találkoztunk a próbákon a több szerepre Szegedre szerződött Kiss Ferencsel is, mint Lear királlyal, akinek színészi életműve Shakespeare nagy alakjainak színvonalát megformálta. Egész galéria áll mögötte Shakespeare-szerepekben: III. Richárd, Macbeth, Lear király, Corolanus, Othello... A ma élő színészek közül csak Major Tamás tud hasonlót felmutatni. Lear királyt legutóbb húsz évvel ezelőtt játszotta, 1938-ban. Új alakítása egészen más lesz, mert hiszen két évtized alatt teljesen átalakul egy művész és képzeletében felfogásában más megvilágításba kerül szerepe is.

Játéka már a próbán is a »Játék és valóság« egyik mondatával való azonosulását illusztrálja, mely szerint »nemcsak sikereken, de szenvedéseken is át kell mennie egy művésznek ahhoz, hogy meg tudja közelíteni a tökéletességet ebben a hatalmas szerepben«. S valóban, végig szenvedni a színpadon az agg Lear tragédiáját, őszintén, mélyen magávalragadón.

A többi szerepben ismert és új szegedi színészek kérték meg az ünnepélyes bemutatóra: Domján Edit, Lontay Margit és Miklós Klára, mint Lear király leányai, Kovács János (Bolond), Károlyi István (Kent), Kátay Endre (Gloster), Kaló Flórián (Edmund), Bordás Dezső, elindulva, olyan színvonalú környezetet kíván teremteni a Lear király cselekményének is, amely csupán aláfestő szerepet játszik és szabadon választott művészi eszközökkel fejezi ki az élmény realitását. És ez a díszlet megfelelő történelmi atmoszférát teremt, a gondolatok és érzelmi momentumok hangsúlyozásával. Egyben biztosítja az előadás gyors pergését, ami a nagy és aránylag hosszúra nyúlt tragédia szempontjából igen

Néhány ajtóval arrébb ismét próbák zaja hallatszik. Itt a Juvenália, amott a Szejk érik bemutatásra — az új évad első kedves élményei, színészek és közönségnek. S. I.

Égetőműhely

A szekesfehervari P. A. Jugyin cementüzem, a körzet egyik legnagyobb üzeme. Az égetőműhely arányai is rávilágítanak méreteire.

Ki így, ki úgy szemetel...

A belváros jó kondícióban lévő verebei sokat tudnának csiripelni egy rövid nadrágos, lánykísérgető fiatalberről, akinek egyáltalán nincs szépérzéke. Azzal produkálja magát, hogy bele-rugdós a park székei alá dobott föttükorica csutkája és a dinnyehéjba, aminek következtében gusztustalan pöttyök és sávok maradnak az aszfalton. Egyszer odament hozzá a Szép Szegedért mozgalom egyik híve és megérintette a vállát. »Nem szégyelli magát?« — kérdezte tőle. A rugdalózó fiú (akkor egy bakfis oldalán legénykedett) először elvörösödött, majd megsértődve dühösen szétaposított egy almacsutkát és odavágta: »Az utca az enyém is.« Erre a

kislányt öntötte el a pírullám, s szaporábban kezdte szedni a lépéseket. Mintha nem imponált volna neki »gavallérja« viselkedése.

Van unatkozó szemtelő is. Megy, ténfereg egy darabig, teljesen céltalanul a Széchenyi téren, s egyszercsak — mint-ha véglénygülés fogta volna el — lezöttyen egy székre, a Vásárhelyi szoborral szemben. Zsebéből unottan előkotor egy száraz sós kiflit és el kezdi morzsolni, miközben a plátánok tetejét bámulja. A verebek ismerik már, körülötte ugrándoznak, alig várják, hogy odébb

tudják, hogy nem illik széthajigálni semmit. Ezért jóideig a markukban gyűrök-gyűrök a kiürült staniclét, s csak akkor válnak meg tőle, amikor már foszlani kezd izadó tenyerükben. De hogyan történik ez a megvárás? Megirányozzák a legközelebbi szemétkosarat és a papírgombócot hajszál pontosan dobják — mellé. S ezzel úgy mennek tovább, mint akik nem tehetnek semmiről, hiszen bennük megvolt az akarat... Félek, hogy e sorok elolvasása után ezt az újságot is összegyűrik és rosszul célozzák meg vele a hulladékgyűjtőt. Ezért nem is sorolom tovább, hogy milyen szemtelők vannak még...

N. L.